

INTERVIU CU DOMNUL FLORIAN SĂLĂJEANU,

PREȘEDINTELE ASOCIAȚIEI PROFESIONALE
NEGUVERNAMENTALE DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ (ASSOC)^[1]

Gheorghe Pascaru^[2]

Rezumat

În cadrul acestui interviu sunt prezentate două structuri de economie socială: Centrul de Evaluare și Dezvoltare a Abilităților de Muncă (CEDAM) și Restaurantul Social Catering, înființate de către ASSOC prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. Principala categorie de beneficiari din cadrul acestor întreprinderi sociale sunt persoanele cu dizabilități.

Până în prezent (iunie 2013) cele două structuri de economie socială au reușit să câștige o cotă de piață suficientă pentru a le asigura sustenabilitatea. Totuși, climatul socioeconomic instabil, piața materiilor prime instabilă, atitudinea membrilor comunității, lipsa unei legislații specifice și a unor facilități care să încurajeze și să sprijine economia socială creează obstacole în dezvoltarea armonioasă a acestor entități de economie socială.

Cuvinte cheie: *întreprindere socială, economie socială, persoane cu dizabilități, formare și consiliere vocațională*

1. Ce profil are întreprinderea socială pe care o conduceți? Care au fost momentele și pașii cheie în procesul de înființare și dezvoltare al acesteia?

F.S. În cadrul ASSOC am înființat prin intermediul unor finanțări prin FSE, POSDRU, DMI 6.1 și 6.2 două structuri de economie socială. Aceste structuri nou înființate au ajuns în scurt timp modele de bune practici în economia socială.

^[1] Asociație care ca scop promovarea asistenței și incluziunii sociale prin oferirea de servicii sociale profesionale adresate grupurilor/persoanelor defavorizate, Bd. Unirii, nr. 28, Baia Mare, tel.: 0262.222.226, e-mail: assoc@assoc.ro.

^[2] Sociolog, asistent proiect în cadrul Asociației Alternative Sociale, Str. Cuza Vodă nr. 8A, Iași; tel.: 0733.955.116; e-mail: gpascaru@alternativesociale.ro.

CEDAM are ca scop evaluarea potențialului de muncă al persoanelor cu dizabilități și dezvoltarea abilităților pentru facilitarea plasării ulterioare a acestor persoane pe piața liberă a muncii. Aici are loc evaluarea persoanelor cu dizabilități din punct de vedere al potențialului de muncă, sunt identificate astfel abilitățile fiecărei persoane în parte și domeniile-activitățile către care pot fi orientate pe piața muncii, precum și acele aspecte care necesită pregătire suplimentară. Această pregătire-dezvoltare a abilităților se realizează în cadrul Centrului prin participarea la procesul de producție de ambalaje din carton, prin consiliere, monitorizare și îndrumare continuă, asigurată de către experții proiectului, urmând ca în momentul în care persoana este pregătită să fie orientată către piața liberă a muncii.

Restaurant Social Catering are ca profil alimentația publică. Am pornit în decembrie 2011 pe bazele fostei cantine sociale înființată în anul 1997, pregătim și oferim zilnic aproximativ 400 porții de mâncare (cantină socială, catering și restaurant) și organizăm diferite evenimente pentru autofinanțare. După experiența acumulată până în luna septembrie 2012 am reușit să ne dezvoltăm și să răspundem cerințelor clienților noștri prin pregătire de produse de cofetărie-patiserie. Începând cu luna martie 2013 Restaurantul și a extins activitatea cu o nouă ramură: pizzerie și livrare la domiciliu.

În mod regulat invităm personalități locale (primar, prefect, consilieri locali, județeni, manageri instituții publice și private) care gătesc în bucătăria noastră iar mâncarea gătită este oferită beneficiarilor serviciilor ASSOC. Mai mult, cel care gătește servește și ia masa împreună cu beneficiarii noștri pentru o mai bună socializare și relaționare.

2. Ce profil au persoanele angajate în cadrul acestor structuri de economie socială și ce activități îndeplinesc aceștia?

F.S. În cadrul CEDAM sunt primite persoane cu dizabilități cu drept de muncă. Diferitele activități care au loc în Centru creează cadrul pentru a evalua și dezvolta abilitățile de muncă pentru 14 persoane. În perioada în care acestea sunt angajate în Centru, sunt derulate acțiuni

de identificare de locuri de muncă potrivite abilităților și intereselor persoanelor cu dizabilități, pe piața liberă.

La Restaurantul Social lucrează momentan 13 persoane, din care patru sunt persoane cu dizabilități, un tânăr din sistemul de protecție a copilului, patru persoane din grupul vulnerabil pe piața muncii – femei fără loc de muncă, un șomer neînregistrat și o persoană vârstnică. Oferim un program de muncă flexibil astfel încât să le asigurăm persoanelor angajate un echilibru între viața profesională și cea de familie. Asistenții sociali și psihologii ASSOC oferă și pentru ceilalți membri ai familiei consiliere, sprijin pentru dezvoltare personală.

3. Care sunt sursele de finanțare ale întreprinderii de economie socială pe care o coordonați? În ce este reinvestit profitul realizat?

F.S. CEDAM și Restaurant Social& Catering ASSOC sunt finanțate din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, Investește în oameni!. Primul dintre acestea nu generează profit, însă ceea ce obținem în urma desfășurării activității din cadrul restaurantului reinvestim în crearea de noi locuri de muncă în cadrul întreprinderii.

4. Care este atitudinea comunității față de produsele/prestația pe care le/o oferă persoanele angajate în cadrul întreprinderii sociale pe care o conduceți? Cum rezistă această întreprindere presiunii concurențiale a pieței?

F.S. Producția de ambalaje din carton din cadrul CEDAM este orientată către firme din șapte județe ale țării. Până în prezent nu au existat plângeri din partea clienților cu privire la calitatea produselor noastre, ba mai mult multe firme încep să fie tot mai deschise față de colaborarea cu o structură ce asigură astfel de servicii sau locuri de muncă pentru persoanele cu dizabilități, devenind chiar un factor decisiv în încheierea contractelor.

Restaurantul și serviciul de catering au fost foarte bine primite la nivelul comunității, drept urmare și numărul clienților a crescut constant. În general, oamenii se arată surprinși de faptul că restaurantul este deservit de persoane cu dizabilități sau din alte grupuri vulnerabile, dar sunt surprinși în mod plăcut. Încercăm să rămânem în permanență conectați la cerințele clienților, să-i fidelizăm și să ne dezvoltăm cu noi servicii (comenzi de prăjituri, realizare de dulcetuuri, zacuscă, ceaiuri, pizza).

5. Care sunt posibilitățile și capacitatea de extindere ale acestei întreprinderi? Ce rol joacă în acest demers atragerea de parteneriate/fonduri?

F.S. Până în momentul de față (martie 2013) cele două structuri de economie socială au reușit să câștige o cotă de piață suficientă pentru a le asigura sustenabilitatea. Evident că suntem interesați de atragerea a noi surse de finanțare și dezvoltarea de noi locuri de muncă pentru persoane din diferite grupuri vulnerabile, iar dezvoltarea/extinderea structurilor create să fie una bazată pe baze economice solide.

6. Care sunt obstacolele pe care le întâmpinați în desfășurarea, dezvoltarea și menținerea funcționării întreprinderii pe care o coordonați?

F.S. Climatul socio-economic instabil este cel care ne creează unele dificultăți. În condițiile unei piețe a materiilor prime instabilă din punct de vedere a prețurilor este dificil să păstrezi calitatea și prețurile cu care ți-ai obișnuit clienții și aceasta afectează inevitabil activitatea structurilor. Din punct de vedere social, un grad mai mare de implicare al oamenilor și de toleranță ar fi benefic structurilor noastre de economie socială.

Lipsa unei legislații specifice și a unor facilități care să încurajeze și să sprijine economia socială ne creează obstacole într-o dezvoltare mai rapidă. Capacitatea de muncă mai redusă a persoanelor cu dizabilități, de exemplu, ar trebui suplinită prin măsuri fiscale care să suplinească diferența de productivitate. Astfel, economia socială ar fi încurajată să

se dezvolte și să creeze locuri de muncă și inserție socială pentru mii de persoane care în prezent se află într-o stare de excludere socială.

7. Ce probleme sociale importante de la nivelul comunității rezolvă activitățile inițiate în cadrul structurilor de economie socială? Cum contribuie acestea la dezvoltarea locală? Care este elementul inovator pe care acestea îl aduc în comunitate?

F.S. În primul rând contribuie la schimbarea mentalității cu privire la grupurile vulnerabile (persoane cu dizabilități, rromi, tineri instituționalizați, șomeri etc.). Prin puterea exemplului, dovedind că pot și doresc să se implice în viața comunității în care trăiesc, aceste grupuri sau persoane ajung să fie integrate în societate și lucrul cel mai important este că aceasta se întâmplă prin muncă. Ei nu mai sunt doar consumatori de resurse ci participanți activi la dezvoltarea comunității.

8. Ce înseamnă din punctul dumneavoastră de vedere conceptul de economie socială, cum îl definiți? Prin ce mijloace ar trebui să se promoveze economia socială astfel încât aceasta să fie cunoscută de persoanele din România?

F.S. Evaluare, formare, consiliere vocațională, locuri de muncă adaptate pentru persoanele cu dizabilități și persoane din alte grupuri vulnerabile în vederea unei vieți normale înseamnă, din perspectiva mea, economia socială. Economia Socială nu este un concept cu totul nou pentru societatea românească. A existat până în anii 1990 sub alte denumiri și forme dar ce cred că este important este faptul că economia socială poate crea locuri de muncă pentru cei care nu se pot angaja din diferite motive ce țin de percepția angajatorilor vis a vis de persoanele din grupurile vulnerabile.

Cred că pentru o promovare eficientă este esențial ca acest domeniu să fie foarte bine definit, astfel încât să nu existe confuzii și să nu se promoveze concepte contradictorii, lucru care ar face procesul de pro-

movare total ineficient. Astfel, după existența unui cadru legal ar trebui, în primul rând realizată o informare cu privire la ceea ce înseamnă economia socială urmând ca beneficiile ei să fie susținute prin exemple concrete, existente în momentul de față în țară și străinătate.

9. Credeți că legislația din România avantajează sau limitează activitatea de economie socială pe care o desfășurați? Cum considerați că ar trebui să se implice reprezentanții Guvernului României în promovarea și reglementarea legislativă a economiei sociale?

F.S. Legislația românească este clar în dezavantajul economiei sociale și a organizațiilor neguvernamentale – principalii promotori ai acestui domeniu. Fără măsuri legislative și economice care să suporte până la 30% din activitățile economiei sociale acest domeniu nu va putea deveni o ramură a economiei românești. În Europa economia socială reprezintă un sector important în economiile naționale și un angajator deosebit pentru cei din grupurile vulnerabile și șomerii de lungă durată.

Chiar dacă înseamnă luarea unor măsuri de subvenționare într-o perioadă de criză, Guvernul nu va putea lansa domeniul economiei sociale așa cum a fost el definit în cadrul POSDRU, iar zecile de proiecte de milioane de euro vor însemna un posibil alt eșec al cheltuirii fondurilor europene. Costurile cu subvențiile acordate domeniului economiei sociale sunt pe termen lung investiții în diminuarea costurilor cu prestațiile sociale și dezvoltare de noi locuri de muncă și utilizarea unor resurse materiale și umane puțin sau deloc utilizate în prezent.

10. Considerați că instituțiile din România, implicate în domeniul economiei sociale, ar trebui să colaboreze între ele pentru susținerea acestui concept sau fiecare ar trebui să se canalizeze pe dezvoltarea propriilor viziuni?

F.S. Bineînțeles că toți cei implicați în domeniul economiei sociale ar trebui să colaboreze, să împărtășească o viziune comună și să-și con-

centreze eforturile în aceeași direcție. Pentru a construi un sistem viabil, mai ales într-un domeniu aflat la început de drum credem este nevoie de muncă în echipă, de înțelegere și schimb de know-how. Nu în ultimul rând suntem o țară europeană și împărtășim aceleași valori și deziderate cu alte țări care au dezvoltat acest domeniu și a căror experiențe pot fi preluate, împărtășite cu succes.

11. Ce sfaturi aveți pentru cineva care dorește să înființeze o întreprindere de economie socială? Ce condiții trebuie să îndeplinească o astfel de întreprindere pentru a fi viabilă și eficientă?

F.S. O astfel de structură trebuie să țină cont în primul rând de oameni/beneficiari și în egală măsură de cerințele pieței. În condițiile în care astfel de activități nu beneficiază de subvenționare care să asigure de la sine viabilitatea structurilor, este foarte important să rămâi conectat la piață, să găsești echilibrul între capacitatea de muncă a persoanelor angajate și eficiența muncii, productivitate. Ținând cont că principala categorie de beneficiari din structurile noastre sociale sunt persoane cu dizabilități, noi ne bazăm foarte mult pe sistemul de evaluare a capacității de muncă a persoanelor cu dizabilități CASPER. Acesta ne permite să identificăm omul potrivit pentru locul de muncă stabilit precum și abilitățile acestuia ce necesită o dezvoltare, cursurile pe care ar trebui și ar putea să le urmeze pentru a se integra cât mai bine la locul de muncă.

În al doilea rând trebuie să identifici în baza unor studii de marketing acele activități în cadrul cărora pot fi dezvoltate afaceri sustenabile financiar pe care să le dublezi cu profesionalism în domeniu social și etică în general. Mai trebuie să generezi idei și să dai dovadă de un spirit antreprenorial dinamic astfel încât să poți utiliza cât mai rentabil resursele existente plus multă perseverență și determinare de a schimba în bine societatea în care trăim.